

Діагностика інвестиційної привабливості підприємства

Городня Т.А.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки
Львівського торговельно-економічного університету

Годунько Р.Б.

магістрант кафедри економіки
Львівського торговельно-економічного університету

Проведено аналіз досліджень діагностики інвестиційної привабливості підприємства, визначено низку наукових підходів. Розглянуто важливість проведення діагностики інвестиційної привабливості підприємства. Розраховано показники діагностики для окремого підприємства та проведено діагностичне дослідження різних підходів у розрізі п'яти років. Проведене рейтингування діяльності окремого підприємства.

Ключові слова: інвестиції, діагностика, конкурентне середовище, привабливість, структура, показники, рейтингування, основний капітал, рейтингове число, фінансова надійність.

Городня Т.А., Годунько Р.Б. ДИАГНОСТИКА ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Проведен анализ исследований диагностики инвестиционной привлекательности предприятия, определен ряд научных подходов. Рассмотрена важность проведения диагностики инвестиционной привлекательности предприятия. Рассчитаны показатели диагностики для отдельного предприятия и проведено диагностическое исследование различных подходов в разрезе пяти лет. Проведено рейтингование деятельности отдельного предприятия.

Ключевые слова: инвестиции, диагностика, конкурентная среда, привлекательность, структура, показатели, рейтингование, основной капитал, рейтинговое число, финансовая надежность.

Horodnia T.A., Hodunko R.B. DIAGNOSTICS OF INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF THE ENTERPRISE

The analysis of researches of diagnostics of investment attractiveness of the enterprise was made, a number of scientific approaches were determined, the importance of conducting the diagnostics of investment attractiveness of the enterprise was considered, diagnostic indicators for an individual enterprise were calculated and a diagnostic study of different approaches in the context of five years was carried out, the rating of activity of a separate enterprise was carried out.

Keywords: investments, diagnostics, competitive environment, attractiveness, structure, indicators, rating, fixed capital, rating number, financial reliability.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Найважливішим складником ринкової трансформації економіки є інвестиційна політика. Особливе місце у цій політиці займають аналіз і діагностика інвестиційної привабливості підприємств як потенційних об'єктів інвестування.

Першочерговим завданням, виконання якого визначає успіх у конкурентній боротьбі на ринку товарів і послуг, є максимальне підвищення інвестиційної привабливості підприємства.

Першим кроком вирішення є визначення наявного рівня інвестиційної привабливості того чи іншого об'єкта, що викликає необхідність кваліфікованої оцінки багаторівневої структури цього показника: міжнародної, внутрішньодержавної, міжгалузевої, внутрішньогалузевої, конкретного підприємства, проекту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у розвиток оцінки та діагнос-

тики інвестиційної привабливості підприємств зробили С.І. Абрамов, І.О. Бланк, М.Ю. Горохов, В.М. Глазунов, А.Б. Ідрісов, С.В. Карташев, В.В. Ковальов, М.М. Крейнина, С. Князь, М.В. Леснікова, Н.А. Лісова, І.П. Мойсеєнко, В.В. Малєєв, Т.В. Майорова, А.Г. Нікольська, А.В. Постніков, В.М. Павлюченко, В.М. Сєров, А.А. Садєков, Н.М. Ушакова, Т.Е. Унковська, В.К. Фальцман, В.Д. Шапіро, В.В. Шеремет, В.С. Щелков, Ю.В. Яковлев, А. Яновський. Але їхні праці присвячено дослідженню методології та саме оцінки інвестування у великій промисловій підприємстві, тому, незважаючи на такий вагомий внесок, проблема діагностики інвестиційної привабливості є особливо актуальною в сучасних умовах господарювання.

Дослідженню саме проблем методологічних підходів щодо діагностики інвестиційної привабливості підприємства присвячено роботи М.Д. Лисенко, М.В. Леснікової,

Н.С. Краснокутської та ін. Вченими було вжито низку підходів до діагностики інвестиційної привабливості для вирішення практичних цілей у різних галузях народного господарства та розроблено методики для застосування кредитними та інституціональними інвесторами. Проте досі в наукових колах багато питань методології діагностики інвестиційної привабливості залишаються дискусійними.

Також зазначимо, що неоднозначність концептуальних підходів до проведення діагностики інвестиційної привабливості підприємства як передумови введення інновацій, недостатнє опрацювання методологічних і прикладних питань щодо методів і прийомів діагностування вимагають поглиблення наукових досліджень у цій сфері.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Необхідне дослідження методів і прийомів діагностики інвестиційної привабливості підприємства для успішного ведення бізнесу на підприємстві.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті – дослідити методи діагностики інвестиційної привабливості підприємства для подальшої ефективної діяльності та провести її на прикладі конкретного підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інвестиційна привабливість підприємства – це інтегральна характеристика підприємств із позиції перспектив розвитку, обсягу і можливостей збуту продукції, ефективності використання активів та їх ліквідності, стану платоспроможності та фінансової стійкості. Тобто її можна охарактеризувати як доцільність вкладення в підприємство вільних грошових коштів [10].

Інвестиційна привабливість підприємства – це сукупність його кількісних та якісних характеристик, які є підставою для ухвалення рішення про доцільність здійснення або залучення інвестицій, їх обсяг, джерела, структуру, термін інвестування [8].

Інвестиційна привабливість підприємства – це сукупність показників фінансово-економічного стану підприємства, на основі аналізу яких потенційний інвестор може прийняти управлінське рішення щодо доцільності вкладення вільних засобів у розвиток цього підприємства без значного ризику їх втрати або неотримання очікуваного доходу на інвестований капітал [9].

Інвестиційна привабливість підприємства – це соціально-економічна доцільність інвестування на основі узгодження інтересів

і можливостей інвестора та реципієнта інвестицій, яка забезпечує досягнення цілей кожного з них за прийнятого рівня прибутковості й ризику інвестицій [1].

Формування інвестиційної привабливості підприємства має на меті, перш за все, сприяння максимізації фінансового результату через мінімізацію ризику та орієнтоване на забезпечення конкурентоспроможності під час задоволення відповідних наявних потреб [5]. Таким чином, із метою виявлення перспектив доступності фінансових ресурсів для досягнення інвестиційних цілей здійснюється визначення інвестиційної привабливості окремого напряму чи сфери діяльності, що враховує комплекс чинників, які формують зовнішні умови для реалізації інвестиційного проекту. Стратегічного інвестора завжди цікавить привабливе підприємство в інвестиційно привабливій галузі та регіоні [4].

Проблема діагностики інвестиційної привабливості підприємства є актуальним питанням теорії і практики інвестування. Велике значення має подальший розвиток теоретико-методологічних основ здійснення діагностики інвестиційної привабливості: введення нових понять, конкретизація наявної термінології, розроблення підходів, методів та методик.

Комплексна діагностика інвестиційної привабливості в авторських методиках ґрунтується на аналізі кількох складників. У більшості методик до них належать:

- аналіз інвестиційного клімату держави [2];
- дослідження інвестиційної привабливості галузі [3];
- аналіз інвестиційної привабливості підприємства (являє собою комплексну оцінку економіко-фінансового стану конкретного підприємства за різним колом показників, які залежать від обраної методики діагностики) [6].

Дослідження інвестиційної привабливості підприємства базується на даних загального аналізу підприємства, результатах дослідження фінансового стану та розрахунках показників інвестиційної привабливості підприємства.

Покажемо проведення дослідження системи показників інвестиційної привабливості підприємства за п'ять років.

Так, першим кроком дослідження інвестиційної привабливості ЛШП «Силует» є діагностика показників фінансової надійності підприємства. До цієї групи показників належать моделі Фулмера, Спрингейта, Кадикова та ін.

Наступним кроком для дослідження інвестиційної привабливості шляхом рей-

тингування підприємства пропонується використовувати п'ять показників, які найчастіше застосовуються та найповніше характеризують фінансовий стан. Проведемо їх діагностику і результати заносимо в табл. 1.

Отже, вираз для рейтингового числа, що визначається на основі цих п'яти показників, має вигляд: $R = a_1 \cdot K_O + a_2 \cdot K_E + a_3 \cdot K_i + a_4 \cdot K_M + a_5 \cdot K_P$.

Визначаємо вагу коефіцієнтів. Для цього ранжуємо значення і будуємо матрицю $\|X_{ij}\|$ що відображено в табл. 2.

Тоді знаходяться величини рейтингу:

$$R = a_1 \cdot K_O + a_2 \cdot K_E + a_3 \cdot K_i + a_4 \cdot K_M + a_5 \cdot K_P.$$

На основі дослідження зводимо результати в табл. 3.

На основі табличних даних будуємо графік змін результату діагностики інвестиційної привабливості ЛШП «Силует» за показниками рейтингування.

Тут значення рейтингового числа прямує до зростання, тобто, як бачимо, у 2016 р. інвестиційна привабливість була на зростаючому рівні, хоча спостерігалось деяке зниження інвестиційної привабливості ЛШП «Силует» у 2013 та 2014 рр., що також підтверджували попередні дослідження. Найкраще значення

Таблиця 1

Зведені показники для рейтингування значень інвестиційної привабливості ЛШП «Силует» за 2012-2016 рр.

Показники	Період часу, роки					Відхилення 2016 р. (+;-)			
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015
Забезпеченість власними коштами	7,2	1,85	3,1	2,8	1,2	-6,0	-0,65	-1,9	-1,6
Ліквідність (поточна) балансу	0,12	0,35	0,24	0,25	1,5	1,38	1,15	1,26	1,25
Інтенсивність обороту капіталу	1,12	1,24	0,98	1,46	1,98	0,86	0,74	1,0	0,52
Ефективність управління	0,08	0,08	0,05	0,11	0,05	-0,03	-0,03	–	-0,06
Доходність підприємства	1,8	1,6	1,1	2,4	2,7	0,9	1,1	1,6	0,3

Таблиця 2

Ранжована матриця показників інвестиційної привабливості ЛШП «Силует» за рейтинговим числом за 2012-2016 рр.

Показник	Період часу, роки					Сумарне значення неранжованого показника
	2012	2013	2014	2015	2016	
Забезпеченість власними коштами	0,45	0,11	0,19	0,17	0,08	16,1
Ліквідність (поточна) балансу	0,05	0,14	0,1	0,1	0,61	2,4
Інтенсивність обороту капіталу	0,16	0,18	0,14	0,21	0,31	6,8
Ефективність управління	0,21	0,21	0,13	0,29	0,13	0,37
Доходність підприємства	0,18	0,17	0,11	0,25	0,29	9,6

Таблиця 3

Інвестиційна привабливість ЛШП «Силует» за показниками рейтингування (рейтингового числа)

Показник	Період часу, роки					Відхилення 2016 р. (+/-)			
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015
Рейтингове число	3,76	0,88	0,76	1,44	2,41	-1,35	1,53	1,65	0,97

Таблиця 4

Інвестиційна привабливість ЛШП «Силует» за показниками основного капіталу, %

Показники	Період часу, роки					Відхилення 2016 р. (+;-)			
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015
Рентабельність оборотного капіталу	0,4	0,55	0,36	1,1	0,15	-0,25	-0,4	-0,21	-0,95
Рентабельність активів	0,36	0,42	0,28	1,02	0,14	-0,22	-0,28	-0,14	-0,88
Рентабельність власного капіталу	1,31	1,28	2,54	1,52	0,15	-1,16	-1,13	-2,39	-1,37
Рентабельність капіталу, що використовується	1,31	1,28	2,54	1,52	0,15	-1,16	-1,13	-2,38	-1,37

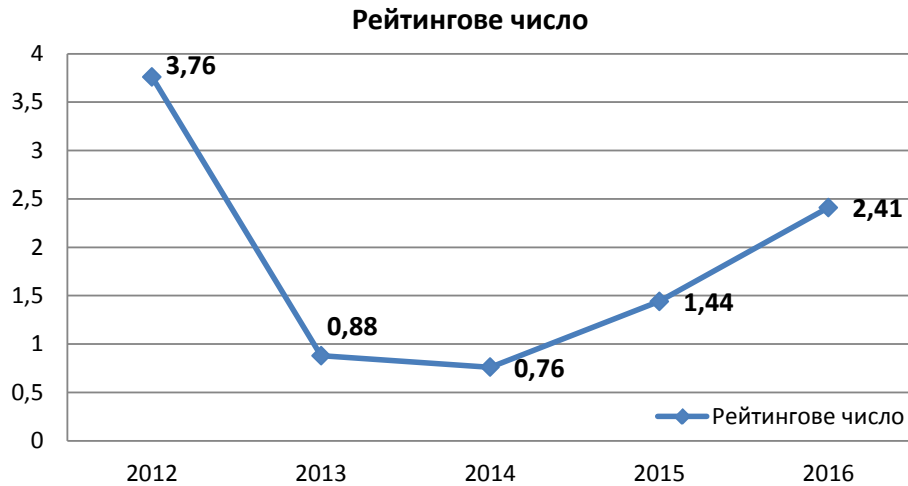

Рис. 1. Діаграма інвестиційної привабливості ЛШП «Силует» за показниками рейтингування (рейтингового числа)

за показником рейтингового числа спостерігалось в 2012 р.

Останній етап дослідження інвестиційної привабливості ми проведемо з використанням моделей оцінки основного капіталу, результати якої відображено в табл. 4.

Отже, як бачимо, всі показники оцінки основного капіталу в 2015 р. переважають порівняно з усіма роками, а в 2016 р. показники мають тенденцію до зменшення. Так, рентабельність активів у 2016 р. зменшилася порівняно з 2012 р. на 0,22%, проти 2013 р. – на 0,28%, порівняно з 2014 р. – на 0,14% і порівняно з 2015 р. – на 0,88%. Аналогічно й за іншими показниками рентабельності. Найбільшу зміну в 2016 р. показала зміна рентабельності власного капіталу – зменшення на 1,37% проти 2015 р. І знову ж таки, як і за іншими методиками, діагностика інвестиційної привабливості в 2016 р. є невисокою

порівняно з іншим періодом часу, а найвищим лишається 2015 р.

Таким чином, провівши дослідження системи показників інвестиційної привабливості ЛШП «Силует» за 2012-2016 рр., ми використали рейтингування, оцінку основного капіталу та показники фінансової надійності підприємства, що дали змогу з'ясувати, що підприємство зменшує інвестиційну привабливість, про що говорить деяке погіршення майже всіх значень у 2016 р.

Висновки з цього дослідження. Комплексна діагностика інвестиційної привабливості являє собою поетапну систему оцінювання, складається з чітко виражених шляхів, конкретного економічного сценарію, детального дослідження за складниками інвестиційної привабливості в розрізі певного періоду часу, а також обов'язкового проведення діагностики діяльності підприємства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бурковець О.С. Підвищення інвестиційної привабливості підприємств: автореф. дис. ... к. е. н: спец. 08.06.01 / О.С. Бурковець; СНУ ім. В. Даля. – Луганськ, 2012. – 18 с.
2. Вологдин Е.В. Методические и практические аспекты оценки инвестиционной привлекательности региона: автореф. дис. ... канд. экон. наук: спец. 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством» / Е.В. Вологдин. – Новосибирск, 2009. – 21 с.
3. Городня Т.А. Економічна діагностика: [навч. посіб.] / Т.А. Городня, І.П. Мойсеєнко. – Л.: Магнолія-2006, 2007. – 305 с.
4. Гриньова В.М. Інвестування: [підручник] / В.М. Гриньова, В.О. Коюда, Т.І. Лепейко, О.П. Коюда. – К.: Знання, 2008. – 452 с.
5. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: [навч. посіб.] / А.П. Дука. – К.: Каравела, 2008. – 432 с.
6. Леснікова М.В. Методичні засади оцінювання інвестиційної привабливості підприємств (інвестиційно-інноваційний аспект): автореф. дис. ... к. е. н: спец. 08.02.02 / М.В. Леснікова; Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки. – Київ, 2014. – 20 с.

7. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій, Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій, затверджена Наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій № 22 від 23.02.1998 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua

8. Фльорко В.А. Ризик неточної оцінки інвестиційної привабливості підприємства / В.А. Фльорко // Економіка промисловості. – 2011. – № 1. – С. 107-119.

9. Черваньов Д.М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств: навч. посіб. / Д.М. Черваньов. – К.: Знання-Прес, 2003. – 622 с.

10. Шарапова І.О. Дослідження інвестиційного росту підприємства / І.О. Шарапова // Економіст. – 2012. – № 4. – С. 31-33.